

BÖLCSICSERGŐ

XV. KERÜLETI BÖLCSÓDÉK LAPJA

2023. év

HELLO
"ŐSZ"

Kedves Olvasó!

A XV. Kerület Egyesített Bölcsődék Bölcsicsergő újság negyedik példányát tartja most a kezében.

Olvashatnak cikkeket az állatbarát bölcsődéről, a vizuális nevelésről, a pszichológusunk tollából a gyermekek digitális eszközhasználatáról.

Gondolatok jelennek meg a beszoktatásról gyermeki szemmel és a bölcsődéinkben zajló közösségi programokról.

Fogadják szeretettel!

Naszekné Ladola Erika
Intézményvezető

„Én azt hiszem, gyermeket csak úgy lehet nevelni, ha az ember megtiszteli azzal, hogy komolyan veszi.”

/Szabó Magda/

Digitális eszközhasználat bölcsődés korban, avagy az engedékeny szülő mítosza egy bölcsődei

Írta: Krúdy Emese, okleveles viselkedéselemző, képzésben

Már egészen kisgyermeknél is gyakran előfordul, hogy átvesszük az irányítást az életük olyan területén, amelynek szabályozása kizárólag a szülő feladata lenne. Természetesen, annyi beleszólása mindig lehet a kisgyermeknek, hogy vele is megbeszéljük hová menjünk, mit csináljunk, esetleg melyik ruhában legyen. De ilyenkor is csak 2-3 lehetőséget ajánlunk fel, hogy rosszabb esetben, ne ő vegye át az irányítást a családjuk napirendje és életvitele felett.

Bölcsőde pszichológusi munkámban átlagosan 1-3 év közötti gyerekek szüleinek tartok szülőkonzultációt. Az egyik legnagyobb problémát az agresszió, düh és a nevelési nehézségek jelentik. Természetesen ennek kiváltó okai sokfélék lehetnek, minden család összetétele és élethelyzete más, a gyermek személyiségéről, fejlődési üteméről nem is beszélve. De a kiváltó okok közül egy kiemelkedően sokszor jelenik meg mostanában a bölcsis családoknál, ez a kisgyermek megnövekedett videó és/vagy televízió használata. A Nemzeti Média és Hírközlési Hatóság 2018-ban arról számolt be, hogy az okoseszközök használata már a 3 év alatti gyermekeknél is megjelent hazánkban. Ami azt eredményezheti, hogy a tartós, napi 1-2 órás képernyőhasználat olyan negatív érzelmi spirált indíthat el a kisgyermekben, amely romboló hatással lesz a mindennapi viselkedésére. Ami aztán erőteljesen befolyásolja a családi életük dinamikáját. Akár olyan új szokások is kialakításra kerülhetnek, amelyek nagyobb érzelmi- vagy szervezési terhet rónak a szülőkre, csak azért, hogy elkerüljék a nagy kiborulásokat. De a szülők ezt a negatív örvényt talán nem is látják igazán, vagy nem is gondolják túl veszélyesnek.

Itt is fontos megemlíteni az engedékenységet, ami valójában konfliktuskerülésből vagy fáradtságból esetleg információhiányból ered, de a szülők elmondása szerint a gyermekszórakoztatás egyik eszkö-

zének is tartják az okoseszközöket. Már a 2010-es évek kutatási eredményei is azt mutatták, hogy a szülők véleménye szerint a televízió nézés, „jót tesz az agynak”. Sőt a kisgyermek okoseszközhasználatához napjainkban a szülők még fejlesztő hatást is társítanak, hiszen utóbbi több aktivitást igényel, mint a passzív televízió nézés.

Fontos megemlíteni még, hogy a kisgyermek, nem mini felnőtt, nem szabad ugyanazokat a szülői viselkedési formákat megengedni neki. Nem mondhatjuk, hogy „azért engedem videózni lefekvéskor az ágyban, mert így lazítja ki magát, hiszen annyi minden történik vele napközben” – ahogy egy 3 éves kisgyermek anyukája mesélte nekem. Felelős szülőként nem engedhetjük, hogy a bölcsis gyerek legyen az, aki eldönti, hogy hány videót néz meg elalvás előtt. Ugyanúgy nem támogathatjuk, hogy az étkezések videónézés közben történjenek. Mert mi az, amit ezzel tanítunk nekik? Hogy ne figyeljenek magukra, ne ismerjék fel a testi és lelki jelzéseiket. Hanem mindig vegyenek igénybe valami külső segítséget, technikai eszközt, amivel a felmerülő szeretethiányukat pótolni tudják, így később sokkal könnyebben esnek bele az eltérő függőségek (okoseszköz, alkohol, evés, vásárlás, szerencsejáték, szerhasználat, stb.) csapdájába.

Az okostelefon-függőség egyik fontos fogalma a multitasking, azaz az egyidejűleg végezhető cselekvések sora, amelyeket akár az okoseszköz használattal egyidejűleg is végezhetünk. Koreai kutatók is alátámasztották, hogy ezek az eszközök hordozható méretüknél fogva alkalmasak erre a multitaskingra, hiszen egy kisgyermek pl. tablet használat közben akár legózhat, rajzolhat, de még televíziót is nézhet. Ennek az a nagy veszélye, hogy ennyi inger tartós fennmaradása, rendszeres, akár már 1-2 órás használat mellett is megemeli a kisgyermek ingerküszöbét. Emiatt a társasjáték vagy a színezés már

nem fog annyi ingert jelenteni, ezek az egyszerű, fejlesztő és élvezetes tevékenységek érdektelenné válhatnak a gyermek számára. De éppen ezt az átlagos ingert tudja színesíteni a közösség megjelenése, a társak, a szülők és a testvérek bevonódása. De ha az okoseszköz használat miatt úgy tűnik nincs igény a szociális kapcsolatokra, akkor a kör bezárul és már csak a digitális kütyü tudja azt a megemelt inger mennyiséget nyújtani, amihez hozzászokott a gyermek. Ahogyan az egyik szülő fogalmazott: „néha azt érzi, mint ha egy kamaszgyerekekkel élne együtt, mivel, ha kérdezi őt, nem válaszol, mert annyira elmélyül az okoseszköz használatban”, pedig a kisgyermek még csak 2,5 éves.

Természetesen a fokozott ingerekre minden gyermek másként reagál, van, aki kifárad és hamarabb elalszik vagy anyukájához bújik, az ujját szopja, vagy komfort szopizik. De van, aki látványosan kiborul és ordítva sír bármilyen kis apróság miatt, vagy kezelhetetlen érzelmeit ütéssel, rúgással, harapással próbálja csillapítani. Nem biztos, hogy ezeket a tüneteket a szülők rögtön összekapcsolják a túlzott okoseszköz használattal. Nem is biztos, hogy ha ilyen dühvel, frusztrációval vagy agresszióval találkozunk annak csak ez az egy kiváltó oka lehet.

De mindenképpen érdemes megvizsgálni, akár egy héten keresztül leírni a kisgyermek napi szintű okoseszköz használatát, nem kifejezve azokat a multitasking helyzeteket, amikor mellette valami mást is csinált a gyermek, hiszen ez is fokozott ingert jelent. Ha pedig a számokra tekintve napi két óránál több időt tölt a 3 év alatti kisgyermek az okoseszközökkel, akkor érdemes elhagyni az engedékenységet és korlátozni a képernyőidőt.

Hiszen már napi két óra képernyőhasználat is hátrányosan befolyásolhatja a kisgyermek fejlődését több területen is. Az egyik terület a megkésett nyelvi fejlődés, amely megjelenésének kockázatát növeli (ez is gyakori probléma a bölcsődében), de a gondolkodási képessé-

geket végző teszteken is gyengébb teljesítményt mutatnak a túlzott képernyőhasználó kisgyerekek. De már a 6-18 hónapos kisgyermekre vonatkozóan is rendelkezésre állnak adatok, miszerint a gyakoribb napi képernyőidő magasabb érzelmi instabilitást, agressziót és viselkedési problémát jelentett.

Még messzebbre tekintve mindez az iskolaérettségre is negatív hatással lesz, ami a gyengébb szókincsben és az alacsonyabb iskolai elköteleződésben nyilvánul meg, ami a figyelmi képességeken alapul. Sőt, azokat a gyermekeket gyakrabban érte zaklatás az iskolában, akik 2-3 éves korukban több időt töltöttek képernyő előtt.

Összességében az engedékenységgel érdemes nagyon finoman bánni. Sokszor tűnhet úgy, hogy időt nyerünk és elintéznivaló dolgaink is gyorsabban megoldódnak, ha több képernyőidőt engedünk gyermekünknek, de ez hosszú távon nem igaz. Vannak ugyan olyan gyermekműsorok, amik pozitív hatással lehetnek a gyermek szókincsére, de itt sem mindegy, hogy milyen életkorban nézik őket. Például a Szezám utca című televíziós műsor nézése kiskorban kevesebb szókinccsel eredményezett, míg idősebbeknél a magasabb szókinccsel volt összefüggésben.

Ami általánosan elmondható, hogy akkor támogatjuk gyermekünk személyiségének fejlődését, ha korlátozottan engedjük képernyő elé és folyamatosan monitorozzuk, hogy milyen tartalmak juthatnak el hozzá. Ezen felül a gyerekekkel együtt történő közös médiafogyasztás, a látottak együttes értelmezése, feldolgozása, nagyobb mértékű fejlesztő hatással bír, mint ha a mindezt a gyermeknek egyedül kellene átélnie.

Felhasznált irodalom:

Jeong S. & Kim H.J., Yum J., Hwang Y. (2016): What type of content are smartphone users addicted to?: SNS vs. games. Computers in Human Behavior. 54. 10-17.

„És már itt megtanulják, hogy a
tehén nem lila „

Írta: Tóth Miklósné Anikó

Két kisunokám, Zsófi és Boldizsár jár a XV. kerületi Idevár bölcsődébe, ahol nagy szeretettel, odafigyeléssel, szakértelemmel készítik fel őket az óvodai életre. Ez a támogatás nemcsak a hagyományos értelemben vett bölcsődei ellátást takarja, hanem egy olyan közösség tagjai lehetnek, akik számára az állatok védelme, a természet szeretete fontos, illetve a napi rutin része.

Ebben az életkorban amúgy is képesek a gyerekek egy bogarat, hangyát, lepkét, vagy esetlegesen egy nyíló virágot órákig bámulni, ezernyi kérdéssel fordulni ezzel kapcsolatban a felnőtt felé, Mi ez? Mit csinál?

És most én tanulok a bölcsődében, hogy hogyan lehet egy hároméves kisfiúnak szemléltetni, azt például, hogy hogyan születik a kiscsirke, vagy az ebihalból hogyan lehet béka? Vagy élvezettel szemlélem, ahogy Zsófi reggelente berohan az ajtón, hogy megnézzé, Sütit és Bejglit a két tengerimalacot, hogy éppen mit csinál! Péntekenként részt vesznek Kutyas terápia foglalkozáson, ahol nem csak az állat szeretete a cél, hanem a szakértő tréner és segítő kutyája egyéb területen is fejleszti, segíti a gyermekeket (mozgásfejlődés, kommunikáció, szociális kapcsolatok, szorongás oldás, hangulat javítás, figyelem, koncentráció fejlesztése stb.)

Így élnek mindennapjait unokáim a bölcsődében, és ezért az biztos, hogy ők tudják, hogy milyen színű a tehén és hogy milyen fontos, hogy vigyázzunk a természetre, szeressük és ne féljünk a benne található állatoktól, legyen az akár egy félelmetes „bogár”, esetleg pók!

Köszönet a bölcsődében dolgozó kisgyermeknevelőknek, dajkáknak, vezetőknak, egyéb technikai személyzetnek, hogy az életük ezen meghatározó szakaszán unokáim ilyen környezetben nőhetnek fel, és ennyi tudással indulnak tovább az óvodai életbe!

Néhány gondolat a beszoktatás körül

Írta: Mózsik Anikó – Százholdas Pagony Bölcsőde

Szeptembertől kezdődik a beszoktatás. A bölcsődei élet legnehezebb időszaka.

A gyermeknek nehéz, hiszen akkor válik el először hosszabb időre a szülőtől, aki egész addigi életében mindig mellette volt és bekerül egy számára új, idegen közösségbe.

A szülőnek, bármennyire is tudja, hogy jól döntött, lelkiileg szintén nehéz, amikor beszoktatáskor gyermekét sírni hallja.

A kisgyermeknevelőknek sem könnyű ez az időszak. Az anyukája után síró gyermekek megnyugtatósa, vigasztalása nem könnyű feladat, minden praktikát, tapasztalatot, szeretetet beleadunk, hogy minél zökkenőmentesebben jussanak túl ezen az időszakon. Emellett a szülőket is igyekszünk segíteni, tanácsokkal ellátni, biztatni, hogy ne aggódjanak, minden rendben lesz.

A szülő sokszor jobban fél, mint a gyermek, hiszen a legféltettebb kincsét bízva ránk, aki eddig szinte minden percét vele töltötte. Sok szülő aggódva teszi fel a kérdést, amire maga is jól tudja a választ: „nem fog sírni?”

A szemébe nézve látom, hogy reménykedik a csodában, hogy azt felelem;

„ugyan, dehogy” Persze mindketten tudjuk, hogy valószínűleg fog. De ez a természetes.

Hiszen mit érezhet, gondolhat a gyermek? Eddigi élete szinte minden percében ott volt anya, most pedig egyszer csak eltűnik. Eltűnik és ki tudja visszajön-e. Bár ez az ismeretlen néni, akit már tegnap is látott itt, azt mondja hamarosan visszajön, de ki tudja igazat mond-e, hisz nem is ismeri. Próbálja őt vigasztalni, de hát miért nem érti meg, hogy neki anya kell, nem kell más. Azután egyszer csak anya visszajön és újra kisüt a nap. Másnap ismét elhozza őt anya abba a valamibe, amit bölcsődének

nevez. Egész szimpatikus hely ez, jót lehet játszani és sok gyerek van. Azután egyszer csak anya megint elmegy és már nem is olyan szimpatikus ez a hely. Anya elment, tegnap visszajött, de mi van, ha ma nem fog. Az a néni, aki tegnap is itt volt, próbál vigasztalni. Bezzeg ő nem tűnt el, miért nem ő tűnt el és anya maradt itt? Megint azt mondja, hogy hamarosan megjön anya. Tegnap igazat mondott, hátha ma sem csap be.

„De szép ez a mesekönyv, nézzük csak, mi van benne. Jaa, mégsem, hisz elment anya, nem érdekel semmi. Jé, mi az a színes játék, amivel azok a gyerekek játszanak és olyan vidáman nevetgélnek? Oda-megyek, megnézem. Ez tényleg érdekes játék, ki is próbálom. Hú, most eszembe jutott, elment anya, anyát akarom. De jó az a főzőkonyha, azt meg kell néznom közelebről is. De aranyos az a kislány, adott nekem egy játék sütit kistányéron. Tényleg, hol van anya? Hurrá, most jön be az ajtón, visszajött! „

Következő nap anya megint azt mondja, hogy megyünk a bölcsibe. Na nem, hogy azután megint eltűnjön, azt nem akarom. Legjobb, ha most elkezdek sírni, hátha akkor nem megyünk. De mégis. Na ma már óvatosabb leszek, nem tágitok a közeléből, sőt, le sem szálllok az öléből, el ne menjen. Héé, csak úgy odaadsz engem ennek a néninek és elmész? Ezt, hogy gondolod? Anyaa! A néni persze, megint azzal próbál hitegetni, hogy hamarosan visszajön. Nem hiszek neki. Vagy mégis? Hiszen tegnap is visszajött, meg előtte is. Kicsit játszom, azután majd kiderül. Még mindig nem jött vissza, hiányzik. Jól néz ki ez a banán, ezek egy kicsit, addigra talán megjön. Még mindig nem. Milyen vidáman játszanak azok a gyerekek, megnézem, mit csinálnak, utána kipróbálom azt a játékot is, amit ez a néni mutatott. Hol van már anya? Hiányzik. Egész kedves az a néni, az ölébe ülök egy kicsit amíg várom anyát. Megjött! Már megint az a bölcsi szó! Sírok, de hiába. Anya megölelget, meg-

puszilgat, de csak elvisz a bölcsibe. Elköszön, azt mondja érezem jól magam, hamarosan jön értem, és elmegy. Persze sírok, mert nem örülök neki. De már csak addig sírok amíg elmegy, mert most már tudom, hogy vissza fog jönni értem. Mindig visszajön. Addig is játszom egy kicsit. Egyre jobban tetszik ez a bölcsi. Persze hiányzik anyja, de jól érzem magam a gyerekek között.

A beszoktatás alkalmával a szülő első napokban bent van a gyermekével a csoportban, majd először csak pár percre, azután fokozatosan egyre hosszabb időre megy ki a csoportból. Így ahogy telnek a napok, a kisgyermekben egyre inkább tudatosul, hogy anyja mindig visszajön érte. Bár hiányzik neki és időnként még mikor eszébe jut, elszomorodik kicsit és kisgyermeknevelője ölébe kéredzkedik egy kis vigasztalásért, de azután egyre jobban beilleszkedik a csoportba, a gyerekek közé. Reggelente még van, amikor nehezen válik el, de utána már mosolyogva játszik, egyre vidámabban. Azután eljön az a nap is, amikor mosolyogva jön be a csoportba. És eljön az a nap is, amikor betegség miatt nem jön pár napig és türelmetlenül kérdezi, hogy mikor jöhet újra bölcsődébe, mert már hiányzik neki a bölcsőde, a játszótársak, barátok. És délután még várni kell rá, mert még befejezi, amit éppen játszott, csak utána szalad az anyukájához.

Beszoktatáskor nagyon fontos, hogy bármennyire aggódik is a szülő, ne mutassa a gyermeknek. Hiszen, ha a gyermek azt látja, hogy a szülő fél, aggódik, az megrémíti őt. Arra gondol, hogy ha még anyja is fél a bölcsitől, akkor mi lesz ott vele. A beszoktatás időszakában a gyermek érzékenyebb bújósabb, több figyelmet igényel. Fontos, hogy a szülő nyugodt, magabiztos legyen és odafigyeléssel, szeretettel, sok beszélgetéssel, megnyugtatóssal segítheti át a gyermekét

ezen az időszakon.

A beszoktatásnak is vannak boldog pillanatai, amik felmelegítik az ember szívét. Elmondhatatlanul nagy öröm tud lenni, egy-egy apró mosoly is egy nehezen beszokó kisgyermek síró arcockáján.

Mikor a beszoktatás kezdeti nehézségei elmúltak, nagyon vidám időszak következik. Sokszor a szülőnek utólag már nem is tűnik olyan vészesnek a beszoktatás, mint amikor benne volt. Az óvoda-kezdés, beilleszkedés pedig a bölcsődébe járt gyermekeknek sokkal könnyebb.

A Budapest Esély Nonprofit Kft. 2010-ben hívta életre az Egymásra Lépni Tilos! esélyegyenlőségi kampányt, amelynek része egy amatőr alkotói pályázat, amely arra bátorít mindenkit, hogy vegyen részt a diszkrimináció-mentesség és az esélyegyenlőség fontosságának hirdetésében. Kerületünk az idei évben két alkotással pályázott a kiírásra.

Gratulálunk a díjazottaknak.

Az őszi erdő ajándéka az 1000 arcú gesztenye!

Néhány tipp a kreatívkodáshoz

Forrás: szinesotletek.blog.hu

Vizuális nevelés

Írta: Bódis Tiborné

A kisgyermek ábrázoló tevékenysége már nagyon korai szakaszban, 1,5 éves kor körül megjelenhet, ám ez tudatosnak nem mondható. A világ felfedezése közben rátalál a rajzeszközökre, amelyeket több érzékszervével is megtapasztal, marokra fogott ceruzával, krétával nyomot hagy a világban. Az első firkáknak nem az alkotás, hanem maga a mozgás öröme (funkcióöröm) az ösztönzője. A firkálás, a kusza vonalak alkotása örömmel tölti el, ezt nap nap után gyakorolja.

A célunk, hogy a gyermek a saját tevékenysége során tapasztalato-
kat és élményeket szerezzen.

Az alkotótevékenységeket tervezni kell, de kivitelezésük spontán a gyermekek igényeihez igazodjon. Legyen lehetőségük minden nap az alkotáshoz, akár szobában (rajzolás, festés, gyurmázás, aprítás, ragasztás, nemezelés) vagy a szabadban (krétarajz, sarazás, agyagozás, vízzel festés stb.)

A pozitív élménynyújtás feltétele a személyi és tárgyi feltételek megléte, elegendő idő és önkéntes részvétel. Az alkotó játék nem kötelező (van, aki előbb szemlélődik és később vesz részt, mások elhagyják majd visszatérnek újra az alkotáshoz).

Az alkotó játékok célja:

Anyagokkal, technikákkal való ismerkedés, felfedeztetés...

A tevékenység, a folyamat élményének fontossága...

Örömforrás a cselekvésben...

Saját testi lehetőségeinek megismerése, megismerési funkciók fejlődése.

Nagy izommozgások, majd a finomabb motorikus jellegű rajzoló mozgás fejlesztése.

A plasztikus anyagalakítással a kéz izomzata kiválóan fejleszthető.

Különösebb fejlesztési program nélkül is megfelelően fejlődik a kisgyermek, ha rendszeresen tud firkálni, gyurmázni, mázolni.

A térbeli ábrázolás alapozásához tartozik a sarazás, homokozás is.

Gyermekek rajzfejlődése

Rajzolás közben a kéz izomzata, ízületei erősödnek, a szem-kéz koordinációja összehangoltabbá válik, biztosabbá válik a ceruzafogás. A különböző életkorokban készült emberrajz összehasonlításával mérhető a gyermekek értelmi fejlődése. A testséma tudatosság alakulása, a részletesség és a kidolgozottság mutatja, milyen szinten áll egy gyermek.

A firka megelőzi a beszédet, ezért a személyiség első lenyomatának lehet tekinteni.

Firkaformák

- lengővonalas firka,
  - körvonalas firka,(fészekfirka)
  - különböző formák,
- papíron való nyomhagyás szerint fajták
- tömbfirkálást (sűrű tömegben a papír közepén),
  - szétszórt firkálást (az egész papíron szétszórva, egyes vonalak az előtérben),
  - elszigetelt, különálló firkálást (egyes vonalak, formák rajzolása, ismétlése).

A szándék nélküli firka

1-3 éves korú gyermek az ábrázolás előtti korszakát éli.

Saját testi lehetőségeinek megismerésével kezdetben a szándék nélküli firka korszakához érkezik 1-1,5 éves kora körül.

- Gyakran csak válogató-rendszerező játékot játszik a rajzeszközzel, majd külső mintát követve rájön a nyomhagyás lehetőségére.

Nagy izommozgások segítségével ismétlő-megismerő játékot végez. Ez a kezdeti nyomhagyás tisztán funkció öröm. Mozdulatai eleinte görcsösek, nehézkesek, sokszor vési és lyuggatja a papírt.

- Ahogy finomodik a rajzoló mozgás, alább hagy a vésés és vállból indított széles és ívelt izommozgással megszületnek az első lengővonalas firkák. Ezek a kaszáló firkák bármilyen felületre rákerülhetnek és retorzióinkkal egy életre szóló rajzi gátlás is kialakíthatunk. Próbáljunk minél több legális teret biztosítani a firkálni kezdő kisgyermek számára!

- A firkálás kezdeti stádiumának harmadik csomópontja a tovább finomodó, de még mindig dominánsan motorikus jellegű gomolyag vagy fészek firka. Ekkor már a mozgulatot a könyék vezeti és a kar könnyedebbé, válik.

A formafirkálás

Ebben a fejlődési szakaszban a firkák vonal vezetése szándékos, de még ábrázolási szándék nélküli. Ezek jó vonalvezetésű formafirkák. A felnőttek érdeklődésre születő elnevezések bármikor megváltoztathatók. Erről ismerhető meg a még ki nem alakuló belső ábrázolási igény. Már csuklóból indulnak ki a rajzoló mozgulatok. Az érési folyamat látványosan felgyorsul, de még mindig rengeteg gyakorlást

igényel és a funkció öröm jellemzi a rajztevékenységet. Míg a korábbi szinten a dinamikus mozgás okozta a funkció örömet, most a megszülető vonalak. Az esztétikai élmény a vonalak színéből, minőségéből, irányából táplálkozik. Az irányítás öröme még sok energiát köt le, tehát megint vésni kezd.

A valódi ábrázolás alapformája az önmagába visszatérő kör megszületését a finommotorika fejlődése teszi lehetővé.

Az egészséges lelkiületű kisgyermek firkája erős nyomatékú, ritmikus, harmonikus, lendületes, váltogatja a színeket közben. A firka átlagos terjedelme, nyomatéka, elrendezése, sebessége, egy-egy életszakaszon belül állandó és jellemző alkotójára. Már ekkor saját stílusuk van a kisgyerekeknek! A firkanyomatéka mutatja az izomtónust, így felfigyelhetünk a túl laza vagy görcsösen kötött izomzat okozta problémákra.

Kezdetleges ábrázolási szándék

A vonalak, a foltok összképe az érdekes technikai kihívásokkal egyszer csak arra a felfedezésre inspirálnak: olyan, mint. Az ábrázolás minőségében alig történik változás, a változás a gyermeki gondolkodásban megy végbe. Ez egy rövid, akár csak pár hetes periódus is lehet, amikor a véletlenszerű ábrába belelát valamit és megvilágosodik előtte, hogy a vonalakkal és foltokkal ábrázolni lehet. Ezen a ponton születik meg az ábrázolási szándék, ami arról is felismerhető, hogy a gyermek a megnevezés mellől nem tágít. A papíron lévő forma az, aminek szánja, még ha mi nem látjuk a hasonlóságot. Ezek az elnevezett formák leginkább a bezáruló körvonalból születnek. A kör rajza nem a kerekesség, hanem a dologság fogalma. (A körforma csak akkortól jelöli a gömbölyűséget, amikor már megszületik a

szögletes forma is.) A körhöz lassan csatlakozó egyenes nem a merevség, hanem a hosszúság vagy az irány mutatója. A valódi ábrázolási szándék a belső gondolkodási és mozgási éréből, valamint a környezet érdeklődése nyomán következik be. A valóság megjelenítésének igényét az agy sugallja, aminek a kisgyermek a belelátást követően egyszerű szimbólumok alkotásával tesz eleget. Az is elképzelhető, hogy a dolgok részletei jelennek meg, és az is elszórtan. Gyakran a legjellemzőbb 1-2 vonást ragadja meg.

Egyéb alkotások

Festés: dugóval, szivaccsal, guminyomdával, krumplinyomdával, falevélnyomat tenyérynnyomat, üveggolyóval, fogkefével, festékfújás, ujjal, zsinórral két lap közül kihúzva

Víz: pancsolás, buborékfújás, babfürdetés, mosogatás

Plasztika: homokozás, agyagozás, hóember építés, rizsgríz homokozótálba, sólisztgyurma, mézes tészta, sarazás, terményekkel összeépítve, nyújtófával, formákkal

Ragasztás: stifttel, kétoldalú ragasztószalaggal, csirizzel, cukros vízzel, terményekkel (levél, szírom), étel alapanyagok (tészta, dara), előlyukasztott figurák

Papír krepp galacsin gyűrés, hajtogatás,

Firka: tenyér körberajzolása, sablonnal, formára vágott papírra, aszfaltkréta, nagy papírra

Vágás, aprítás: papírtépés, szalvétatépés,

Fűzés: gyöngy, száraztészta, Montessori kerettel

Kirakás: puzzle, pötyi, mágneskirakó, legó

Egyéb: virágszedés, levélgyűjtés, terménygyűjtés, textil, fonal, virágültetés, Montessori csipeszelés

Nyílt nap a Csemetekertben

A nyílt napon a szülők és gyermekeik megismerkedhetnek a bölcsődei élettel, kis betekintést kapnak a mindennapokba. Fontosnak tartjuk, hogy ilyen formában kötetlenül beszélgethessünk, találkozassunk a szülőkkel, gyerekekkel még azelőtt, mielőtt a szülő eldönti, hogy melyik bölcsődét válassza gyermeke számára.

Az elszakadás nehéz folyamat a család életében, a szülőnek először kell szembesülnie azzal, hogy a legféltettebb kincsüket egy ismeretlenre kell bízniuk. A bizalom kialakításának első lépcsőfoka ez az első találkozás az intézménnyel, melybe a gyermek jární fog. Igyekszünk arra törekedni, hogy a szülőknél felmerülő kérdésekre megnyugtató válaszokat tudjunk nyújtani. A szülők ezen a napon beleláthatnak a bölcsődei nevelésbe és többnyire az iránt érdeklődnek, hogy milyenek a csoportszobák, a környezet, a napirend, mekkora az udvar és milyen játékok vannak nálunk. A gyerekek szeretik azonnal kipróbálni a játékokat, amire a nyílt napon lehetőségük is nyílik. Megismerve a hétköznapiakat, napirendet, foglalkozáskezdeményezéseket eldönthetik a szülők, valóban felkészültek-e arra, hogy gyermekük elszakadjon tőlük, vagy szeretnék még egy kis ideig az anyai biztonság kötelékében tartani.

Idén 2023. február 27-én 9:30-11:30-ig szerveztük meg a nyílt napot. Körülbelül 30 szülő és 20 gyermek látogatott el hozzánk. A tornaszobában szeretettel és izgatottan vártuk a szülőket és a gyerekeket. A gyerekeknek lehetőségük volt kipróbálni a játékokat (labdafürdőt, tölcserít, motorokat, rotikont, forgószéket, habszivacs modul szettet, matracokat), a szülőkkel kicsit beszélgettünk a bölcsődei mindennapokról. Ezután három körülbelül egyforma létszámú csoportban a szülők és gyermekeik bemehettek egy-egy csoportszobába, ahol egy kisgyermeknevelő várta őket játékokkal, kedves meglepetésekkel.

A szülők és a kisgyermeknevelők ismerkedhettek egymással. Töbket így elsőre elvarázsolt a bölcsődei élet.

Közelebb hoztuk a bölcsődét a szülőkhöz, betekintést engedtünk a mindennapokba, úgy, hogy közben az éppen bölcsődébe járó gyerekeket nem zavartuk meg mindennapi rutinjukban. Rövid játék játék után újra találkoztunk a szülőkkel és gyerekekkel a tornaszobában, szeretttük volna, hogy mindenki megismerkedhessen a bölcsődei ízekkel.

Bízatom önöket arra, hogy válasszák ki azt a bölcsődét, amelyben úgy érzik, hogy biztonsággal merik otthagyni gyermeküket, mert kialakult önökben a bizalom a hellyel és az ott dolgozókkal kapcsolatban. A későbbiekben, amikor vissza kell állni a munka világába, már sokkal nyugodtabban bízzák rá gyermeküket a kisgyermeknevelőkre, hiszen tisztában lesznek azzal, milyen környezetbe kerülnek majd és mi fog történni velük, amíg önök dolgoznak.

Almás túrófelfújt

- 1 kg alma
- 1 evőkanál cukor
- 3 evőkanál mazsola
- 1+3 evőkanál vaj
- 100 g cukor
- 1 csomag vaníliás cukor
- 4 db tojás
- 50 g búzadara
- 0,5 csomag sütőpor
- 50 dkg túró
- 1 evőkanál tört mandula

Leírás

A meghámozott, felszeletelt almát 2 dl vízben cukorral megpároljuk. A mazsolát melegvízben megmossuk. Egy jénai tálat kivajazunk, zsemlemorzssával megszórjuk, beletesszük az almát, a mazsolát és rumot csepegtetünk rá. 3 evőkanál vajból a cukorból, a vaníliás cukorból, és a tojássárgájából krémet készítünk, hozzákeverjük a darát, a sütőport a citromlét és a túró, és a kemény habbá vert tojásfehérjét. A krémet ráöntjük az almára, mandulával megszórjuk, és sütőben 50-60 percig sütjük 175 fokon, míg a felfújt teteje aranybarnára nem sül.

www.receptek.net/

„Állatbarát Bölcsöde” pályázat

Készítette: Idevár Bölcsöde

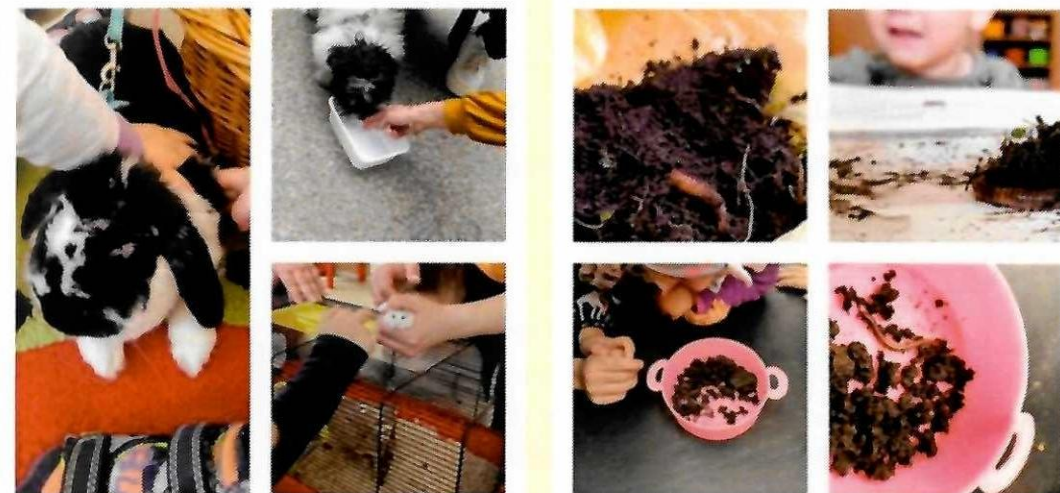
Az „Állatvédelem gyerekeknek” szerkesztőbizottsága az Állatorvostudományi Egyetem Állatvédelmi, Jogi, Elemző- és Módszertani Központjának szakmai támogatásával pályázatot hirdetett bölcsődék számára az „Állatbarát Bölcsöde” címért. A pályázatra olyan bölcsődék jelentkezését várták, akik a 2022/2023 nevelési évben foglalkoztak az állatvédelemmel, igyekeztek beépíteni a programjukba a felelős állattartásra való nevelést. A pályázat felkeltette a figyelmünket és igyekeztünk összegyűjteni mindazon kezdeményezéseket, amelyeket beépítünk a bölcsődébe járó gyerekek mindennapjaiba és a kiírt kritériumoknak is megfelelnek.

A pályázat leadási határideje április vége volt, az elbírálásra másfél hónapot vártunk, és a benyújtott pályamű segítségével az Idevár Bölcsöde elnyerte az „Állatbarát Bölcsöde” címet.

Íme egy kis ízelítő a beküldött pályázatból, és a kisgyermeknevelők kezdeményezéseiből:

„Fontosnak tartjuk, hogy a gyermekek már kicsi korban ismerkedjenek a megfelelő és felelős állattartással, ezért lehetőséget biztosítunk nekik, hogy az állatok életmódjának, szokásaiknak bemutatásával, játékba való beépítésével közelebb hozzuk ezt a szemléletet.

A gyerekeken keresztül igyekszünk eljutni azokhoz a szülőkhöz és családokhoz is az üzeneteinkkel, akik valamilyen okból kifolyólag nincsenek tisztában ezekkel az információkkal. Munkánkkal azt üzenjük, hogy az állatok szeretete, a róluk való gondoskodás hosszútávú befektetés. Hisszük azt, hogy aki ezen az úton indul el, az később a társadalom hasznos tagja lehet mind az állatvédelem, mind az emberekkel való bánásmód világában, segíteni fog a betegeken, ápolni fogja a rászorulókat.”

Irodalmi könyvespolc

Könyvajánló

Symbo Alapítvány

Faragó Melinda és Farkas Gyöngyi Karolina

A „Legyél érzelmeid mestere” kötet célja, hogy a gyermekeknek segítsen a kellemetlen érzelmeik – akár düh, félelem, szorongás – kezelésében. Tapasztalataink azt mutatják, hogy már egészen kis kortól kezdve nagy jelentősége van annak, hogy a gyerekek megtanulják azonosítani, majd aztán irányítani a kellemetlen érzelmeiket.

Összegyűjtöttünk 38 darab kipróbált, hatékony módszert, amit a gyerekek egy kis segítséggel és biztatással elsajátíthatnak, hogy aztán önállóan és magabiztosan kezeljék a dühüket, szorongásaikat. A könyvben a konkrét módszerek bemutatása okokat, illetve azok lehetséges következményeit.

A szülőknek szánt útmutatóban térünk ki részletesen arra, hogy segíthetik a megnyugvási eszközök alkalmazását.

Könyvünk grafikáját Gróf Péter álmodta meg és kivitelezte.

Gyógyító és kapcsolódó játékok

Aletha J. Solter Kiadó: Kulcslyuk Kiadó Kft.

A világhírű gyermekpszichológus könyvében olyan játéktevékenységekkel ismerkedhetünk meg, amelyek által büntetés és jutalmazás nélkül oldhatunk meg nevelési, fegyelmezési problémákat, és segítséget nyújthatunk gyermekünk nehéz vagy traumatikus élményeinek feldolgozásában. A játékos megközelítés csökkenti a stresszt, a szorongást, a haragot, erősíti a szülő-gyerek kapcsolatot, és nem lázadásra, hanem együttműködésre ösztönzi a gyerekeket. Közben ráadásul nevetést és örömet csempészhetünk mindennapjainkba.

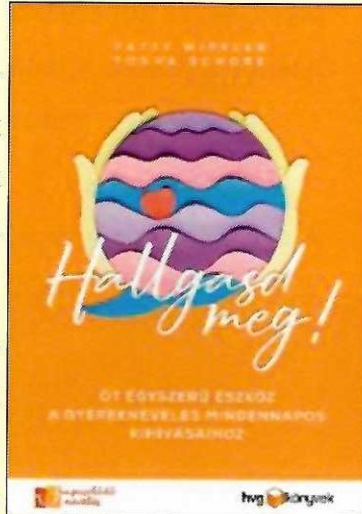

A szerző feltárja a nehézséget okozó jelenségek mögött meghúzódó tipikus okokat, a gyerekek viselkedése ugyanis általában olyankor válik problémásabbá, amikor fokozottan stresszes élethelyzetbe kerülnek, esetleg magányt, kiszolgáltatottságot, létbizonytalanságot vagy félelmet élnek át. A játék és a nevetés a gyógyulás fontos eszközei lehetnek ilyen nehéz időkben.

**PATTY WIPFLER; TOSHA SCHORE:
Hallgasd meg!**

Hallgasd meg könyvhöz tartozik egy weboldal is a Kapcsolódó nevelés Egyesületé, akik a kapcsolodonevelés.hu honlapon érhetőek el. Vannak szülőcsoportjaik, nagyon tudom ajánlani őket.

„Kisebb gyermekeknél is használható kézikönyv, mely a határszabásban, a sírás és a nevetés meghallgatásában, a gyermekkel való játék kapcsán és a szülői kiegyensúlyozottság megtalálásában nyújt tanácsokat.”

Bori szobatiszta lesz – (Barátnóm, Bori 42.)J. Görrissen - Liane Schneider

Bori már nem szeretne pelenkát hordani. Ezért Anyával elmennek bilizni. Az elején még nem sikerül Borinak mindig elérni a biliig vagy a vécéig, amikor pisilnie kell, de Anyu és Nagypapa nagyon megértők. Mindenki csak bátorítja Borit, hogy menni fog ez idővel! És hamarosan sikerül is. Mert valójában nem is olyan nehéz dolg ez a bilizés.

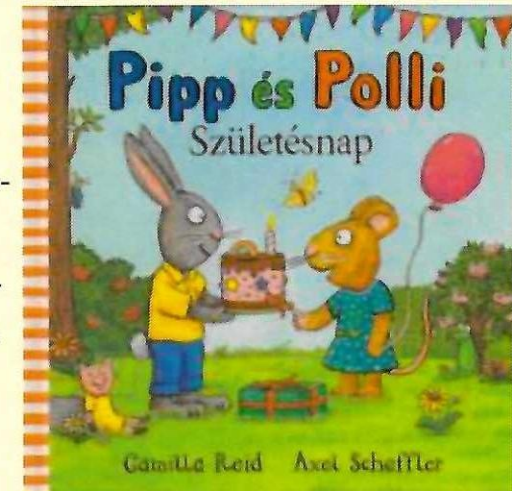
SCOLAR KIADÓ KFT.—Nekem már nem kell cumi

"Palika a kedvenc plüssállatának adta a cumiját. Évi, Rebi, Gergő és Miki sem használja tovább. Peti lufira kötve búcsúztatja a cumit. Ezentúl Lencsi sem a cumitól reméli a vigaszt, inkább a nagymamánál keres azt. S mi a helyzet Pannival? - mostantól ő sem a cumival várja az éjszakát... A versike Petrőczy Éva magyarításában olvasható.

Camilla Reid Axel Scheffler : Pipp és Polli - Születésnap

Pollinak szülinapja van és Pipp egy csodaszép tortát sütött neki. De ahogy az asztal felé vitte, valami szörnyűség történt. Pipp megbotlott! A torta a földre pottyant. Most mi lesz?

Beszámoló a csemetekerti állatos projekt napról

Írta: Tihany Tímea

Beszámoló a csemetekerti állatos projekt napról

2023. június 12.

Izzgatottan készültünk az idei évben egy olyan délutánra, ahol együtt ünnepelhetjük a gyerekeket és az állatokat a szülőkkel, testvérekkel, az egész családdal. A Csemetekertben fontosnak tartjuk az olyan programok szervezését, ahol a szülők egy jó hangulatú délutánon együtt lehetnek a bölcsődében a gyerekeikkel, ismerkedhetnek egymással és a kisgyermeknevelőket is kötetlenebb helyzetben láthatják. Az ilyen programok nagyon fontosak a közösségépítés szempontjából.

Ezen a hétfői napon az időjárás is ránk mosolygott és egy hosszú esős hét után végre a nap is kisütött. Dél előtt megtartottuk szülők nélkül a szokásos gyermeknapi rendezvényünket, amit az esős időjárás miatt már egyszer el kellett halasztanunk és csak erre a napra sikerült újra leszervezni minden programot.

Reggel a kisgyermeknevelők által előadott rövid kis állatos mesével kezdtünk, majd a gyerekek az ugrálóvárban élhették ki azt a sok-sok energiát, ami bennük található. Tízórai előtt fél órás zenés-táncos műsor következett, jó sok mozgással, buborék fújással, nevetéssel. Nagyon élvezték a gyerekek és a kisgyermeknevelők egyaránt a vidám kis dalokat, együtt énekeltek, táncolt mindenki. Jó volt látni a sok mosolygós arcot. A délelőtti hátralévő részében ugrálhattak, homokozhattak, bicik-

lizhettek, motorozhattak a gyerekek. De a nap legjobb része, csak a délutáni alvás után következett. A kisgyermeknevelők játékokkal, kreatív foglalkozásokkal, csillám tetoválással készültek, hogy színeítsék a délutáni programot.

A játékok az állatvilág megismerésére, elfogadására, szeretetére épültek. Volt horgászat, delfines és cápás célba dobás, állatfigurás kugli, állatetetés célba dobás, kreatív ragasztós állatforma, és az elmaradhatatlan állatos csillámtektő. Aki sikeresen teljesített egy játékot egy kedves plüss állat boldog tulajdonosa lehetett.

Az önkormányzat finanszírozásában az idei évben lehetőségünk nyílt arra, hogy a Barka állatsimogatót hívhassuk meg az állatos délutánunkra. Nagyon profi, kedves, empatikus vállalkozást ismerhettünk meg. Pillanatok alatt felállították az udvar füves részén a fa karámot ajtóval. A két tulajdonos felügyelte, hogy egyszerre 3-4 gyermeknél több ne legyen bent a karámban, hogy az állatok ne legyenek túl nagy terhelésnek kitéve. Nyugodt, kedves, barátságos kecskéket, birkákat, nyusziakat hoztak hozzánk. Közel 2 órán keresztül simogathatták, dögönyözhatték, csodálhatták az állatokat a gyerekek. Fejlődhetett a taktilis érzékelésük a finom tiszta, puha szőrön, megtanulhatták az állatok testrészeit, hallgathatták a hangjukat, fejleszthették empátiájukat az álla-

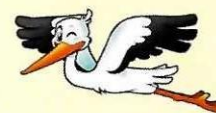
tok iránt. A szülők és a segítők segítségével ráéreztek, milyen erősen és hogyan nyúljanak az állatokhoz, hogy azok ne sérüljenek, ne rémüljenek meg, megtanulhatták, hogyan lehet jól szeretni az állatokat a ne árts elvén. Az állatsimogatás és a játékok mellett továbbra is lehetett ugrálóvárazni, motorozni, focizni, biciklizni, homokozni.

Aki elfáradt a büféknben ehetett zsíros kenyeret, pogácsát, muffint, ihatott házi bodza-, erdeigyümölcs- és narancsszörpöt.

A nap végére mindenki nagyon elfáradva, de rengeteg élménnyel boldogan tért haza.

Bölcsődés mondókák, gyermekdalok

Békás tóra gólya szállt

Békás tóra gólya szállt,

Kerek tóba besétált.

Hajlottak a fűszálak,

Intettek a békának:

Béka vigyázz!

Ki ne bújj!

Gugolj le és lapulj!

De a béka nem ügyelt,

Intő szóra nem figyelt,

Kiugrott a tópartra,

Hamm, a gólya bekapta!

Tarka szárnyú pillangó,

icipici lepke,

kérlek, légy szófogadó,

szállj le a kezemre!

Hipp ide, hopp oda,

a kis lepke megfogva!

Liccs, loccs, liccs, loccs,

Megy a hajó a dunán,

Lemarad a kapitány,

Kiabál, trombitál,

De a hajó meg nem áll!

Zsuuuupppsszz!

Gyülekeznek a felhők, (ujjak és karok mozgatása magastartásban)

esik az eső, (ujjainkkal esőt imitálunk, miközben karjainkat lefelé mozdítjuk)

kopog a jég (kopogás a fejünk tetején)

dörög az ég (dörömbölés ököllel a mellkasunkon)

lecsap a villám (karok felemelése, majd hirtelen lecsapása a combunkra)

kisütött a nap! (karok széttárása fej fölé emelve)

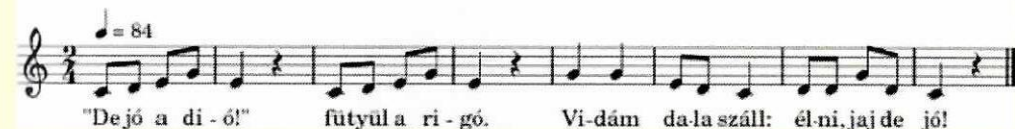
Tóth Ágnes: Tökös versike

Tök a fejem nagy és kerek,
Az egész kert rajtam nevet.
Apámra a tökre ütök,
De nem vagyok tökkelütött.
Nevetet e zöld csőcselék,
Leszek én még tökfőzelék.

De jó a dió!

Csukás István

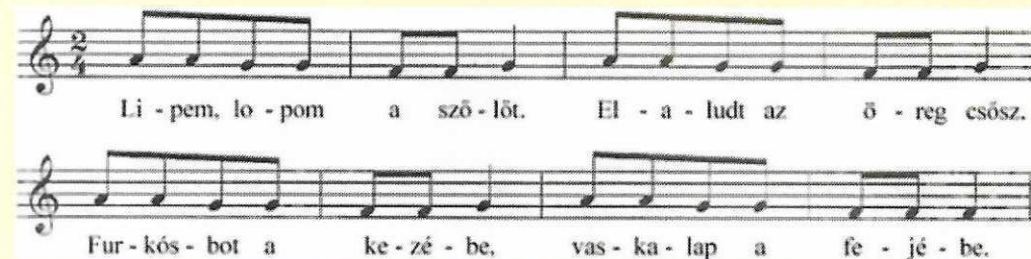
Kodály Zoltán

A mi diófánk

De jó a dió

De jó a dió, füttyül a rigó,
Vidám dala száll, élni jaj, de jó.
Gyere, te rigó, itt van a dió,
Héja ropogós, bele csuda jó.

A tartalomból:

Naszekné Ladola Erika ,intézményvezető: Köszöntés	
Digitális eszközhasználat bölcsődés korban, avagy az engedékeny szülő mítosza egy bölcsődei pszichológus szemével	2
„És már itt megtanulják, hogy a tehén nem lila „	6
Néhány gondolat a beszoktatás körül	8
Budapest Esély Nonprofit Kft.	12
Néhány tipp a kreatívkodáshoz.	13
Vizuális nevelés	14
Nyílt nap a Csemetekertben	20
Almás túrófelfűjt	23
„Állatbarát Bölcsőde” pályázat	24
Irodalmi könyvespolc	26
Beszámoló a csemetekerti állatos projekt napról	30
Bölcsődés mondókák, gyermekdalok	33

